

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение – средняя
общеобразовательная школа им. Героя Советского Союза Калоева Г.А. с. Веселое
Моздокского района Республики Северная Осетия-Алания**

363706, РСО-Алания, Моздокский район, с.Веселое, ул. Х. Хугаева 26 тел/факс 8-86736-95285

Рассмотрено
Руководитель ШМО

«27» августа 2020 г.

Протокол № 1
от «27» августа 2020 г.

Утверждаю
Директор школы МБОУ СОШ с.Веселое
Дзедоева Ф.Л.
«29» августа 2020 г.

**Рабочая программа
по осетинской литературе (владеющая группа)**

4

класс _____

срок реализации _____ 1 год _____

Составитель программы
Тебиева М.В. , соответствие

(указать ФИО учителя, квалификационная категория)

Принято на заседании
Педагогического совета
МБОУ СОШ с.Веселое
Протокол № 1
от «28» августа 2020 г.

2020-2021 год

Æмбарынгæнæн фыстæг

Кусæн программæ арæст æрцыд ног стандарты домæнтæм гæсгæ æмæ ЮНЕСКО-йы кафедрæйы арæст ахуырадон комплекты бындурыл. [**Кæсыны чиныг (Текст)** ахуыргæнæн чиныг **4-æм къласæн**

Ирон литературон кæсынадæн лæвæрд цæуы къуыри **1 сахат** (æдæппæт 34 ахуырадон къуырийы-**34 сахаты**)

Райдайæн скъолайы бындур æвæрд æрцæуы сывæллæтты алывæрсыг рæзтæн.

Уымæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæныны хъуыддаг арæст у ахæм нысан æмæ хæстæ сæххæст кæнынмæ:

- хъуамæ сывæллæттæ сæ кæрæдзимæ иронау дзурын сахуыр уой. Уый тыххæй та хъæуы фидар фæлтæрддзинад кæсын, фыссын æмæ хъуыды кæнынæй;
- иумæйаг ахуырадон зонындзинæдтæ бæрзонддæр кæнын; ныхасы рæзтыл кусын; фылдæр базонынмæ æмæ интеллект уæрæхдæр кæнынмæ тырнын;
- мадæлон æвзаджы фæрцы сывæллоны алывæрсыгæй хъомыл кæнын;
- хъазты хуызы сывæллæтты эмоционалон уавæр рæзын кæнын;
- зонындзинæдтæ фылдæр кæнынмæ тырнындзинад рæзын кæнын.

Куыд зонæм, афтæмæй æппæтæй хуыздæр фадат уыцы нысанта сæххæст кæнынæн ис кæсыны урокты.

Ног (дыккаг фæлтæры) стандартты домæнтæ сты, цæмæй Уæрæсейы цæрæг алы адæмæн дæр йе 'взаджы кад се 'хсæн бæрзонддæр ист æрцæуа, цæхгæр фæхуыздæр уа йæ ахуыр кæныны хъуыддаг. Уыцы хæстæ та æххæст кæны райдайæн скъола.

Кæсыны программæйы сæйраг идейæ у скъоладзауы ахуыры процессы сæйраг архайæг уæвынмæ сразæнгард кæнын.

Кæсыны программæйы сæйраг хицæндзинад – скъоладзаутæн комплексон æгъдауæй литературон кæсынады æгъдæуттæ бацамонын.

Кæсыны программæйы спецификон хицæндзинæдтæ:

- текстыл бакусын куыд ныхасы иуæгыл;
- литературон уацмысы дзырдты аивдзинад æмæ сæ хицæндзинæдтæ жанртæм гæсгæ æвзарын;
- уацмысы æвзаг æмæ сывæллæтты ныхасыл уыцы иумæ куыст;
- уацмысыл æмæ сывæллæттæн фыст чингуытыл иумæйагæй кусын;
- сывæллæттæн тексты тыххæй зонындзинæдтæ дæттын, æмæ аивадон литературон уацмысы мидис æмбарын кæнгæйæ сабиты миддуне хъæздыгдæр кæныныл куыст.

Программæ домæн, цæмæй скъоладзаутæ базонæй тексты сæйрагдæр хъуыды рахицæн кæнын, уацмысы мидис хи ныхæстæй радзурын, дзырдты нысаниуæг зонин, текстæн йæ аивадон æууæлтæ рахатын; сахуыр уой хъуыды кæнын, рæза сæ аивадон æнкъарынад, цымыдис æмæ разæнгард кæнон чиныг кæсынмæ.

Кæсыны программæйы сæйраг нысан:

- сабиты чиныг кæсынмæ разæнгард кæнын ;
- ирон, уырыссаг æмæ æппæтдунеон литературæйы хуыздæр уацмысты фæрцы сывæллæтты миддуне хъæздыгдæр кæнын.

Кæсыны программæйы сæйраг хæстæ:

- скъоладзауты дзырдгай хъæрæй кæсын ахуыр кæнын;
- чиныг кæнæ хицæн уацмысы мидис æмбарын;
- литературон уацмыстæ жанртæм гæсгæ æвзарын зонын;
- сывæллæттæн фыст литературæйы зындгонддæр авторты зонын; цы уацымстæ ахуыр кæнынц, уыдоны авторты зæрдыл дарын.
- уацмысы архайджыты мидуавæр æнкъарын;
- цардмæ эстетикон æнкъарæнтæ гуырын кæнын;
- сывæллæтты дунеæмбарынад уæрæх кæнын;
- сывæллæтты ныхас хæздыг кæнын;
- скъоладзауты чиныг кæсынмæ разæнгард кæнын.

Текстыл кусгæйæ сывæллæтты ныхасы арæхстдзинад разынгæнæн мадзæлттæ:

1. Кæсыны фæлтæрддзинад рæзын кæнын:

- раст æмæ æмбаргæ каст;
- дзырдгай каст;
- хуыздæр кæсæджы конкурстæ æмæ ерыстæ аразын;
- тагъ кæсыныл фæлтæрын.

2. Аив кæсын æмæ дзурын:

- хъæрæй æмæ хинымæры каст;
- раст дикции аразын, хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты раст артикуляцийыл куыст;
- тагъддзуринæгтæ кæсын;
- орфозпийы нормæтæ ахуыр кæнын;
- рольтæм гæсгæ кæсын.

Программæйы домæнтæ куыд æмбæрст æрцыдысты, æмæ цы фæстиуджытæ хъуамæ раттой, уый номхыгъд.

1-аг хай «Ныхасы æмæ кæсыны архайды хуызтæ»:

Рауагъдон сахуыр уыдзæн:

- чиныджы ахадынзинад æмбарын, йæ дарддæры царды йын цы пайда уыдзæн, уый зонын;
- алы хуызы текстты мидис æмбарын, архайджыты æмæ тексты сæйраг хъуыды иртасын, уацмысы мидисмæ гæсгæ фæрстытæн дзуапп дæттын, бакаст уацмыс кæнæ аивадон текстмæ фæстытæ дæттын;
- авторы текст кæнæ лæвæрд темæйæ монологон ныхас аразын;
- диалогон ныхасы архайын, этикеты нормæтæ хынцгæйæ;
- дзырдимæ кусын (комкоммæ æмæ ахæсгæ нысаниуæг иртасын, дзырды бирæнысаниуæгад);
- хъæрæй æмæ хинымæр æмбаргæ каст кæнын;
- геройы удварны хорздзинæдтæй хайджын уæвын;
- алыхуызы тексттæн хуымæтæг хуызы анализ кæнын;
- бакаст уацмысы мидис хиныхæстæй дзурын;
- коллективон æгъдауæй бакаст уацмысæн анализ кæнын, хи цæстæнгас дзы фидар кæнын;
- лæвæрд фæткмæ гæсгæ литературон уацмысæн цыбыр аннотации аразын (автор, чиныджы ном, темæ, рекомендацитæ йæ бæкæсынмæ).

2- аг хай «Сфæлдыстадон архайд»

Рауагъдон сахуыр уыдзæн:

- литературон уацмыс рольтæм гæсгæ кæсын;
- деформацигонд текстимæ кусын;
- аивадон уацмысы бындурыл кæнæ нывмæ гæсгæ текст саразын;
- уацмысы мидисмæ диафильм кæнæ иллюстрацитæ аразын;
- къордты кусын, уацмыстæм сценаритæ, проекттæ аразын
- изложенийы алы хуызтæ фыссын.

3-аг хай «Литературон пропедевтика»

Рауагъдон сахуыр уыдзæн:

- алыхуызы тексттæн элементарон анализ кæнын, кæрæдзиимæ сæ барын æмæ ныхмæ æвæрын;
- прозаикон æмæ поэтикон текст кæрæдзийæ иртасын»
- фольклоры алыхуызты хицæндзинæдтæ иртасын»

2- аг хай «Сфæлдыстадон архайд»

Æнхъæлмæ кæсæм ахæм фæстиуджытæм: литературон уацмыстæ рольтæм гæсгæ кæсын зонын.

Зонинагтæ:

- автор æмæ геройты ныхæстæ тексты агурын зонын;
- геройы характер кæм раргом вæййы, уыцы скъуыддзаг интонацимæ гæсгæ æмбарын æмæ йæ раст хъæлæсы уагæй кæсын зонын.

Дæнцæгон хæслæвæрдтæ

Зонинаг: автор æмæ геройты ныхæстæ тексты агурын зонын.

Бындурон æмвæзады хæслæвæрдтæ

Текст бакæс дыккаг абзацæй кæронмæ. Ссар дзы хъæрон хъуыдыйад. Бацæттæ йæ кæн аив монологон раныхас кæнынмæ.

Зонинаг: текстыл æнцойгæнгæйæ сбæрæг кæн автор геройы удысконд цавæр интонацийы фæрцы равдыста, уыцы интонаци равдис.